

ПРОГРАМА „СЪЗДАВАНЕ“ 2024 Г.

ЧЕСТО ЗАДАВАНИ ВЪПРОСИ

Постъпили запитания и **ОТГОВОРИ**, актуално към дата 21.08.2024 г.

- 1. ВЪПРОС:** Пенсионер може ли да кандидатства по програма „Създаване“ като автор на проект, в положение на свободен, но вече пенсиониран артист, т. е. без културна организация зад гърба си.

ОТГОВОР: В програмата е заложено изискване кандидатите да бъдат културни организации или самоосигуряващи се лица. В качеството Ви на самоосигуряващо се лице би следвало Вие да отговаряте на изискванията, съгласно § 1, т. 4 и 7 от Допълнителните разпоредби на ЗЗРК, а именно да сте лице, което създава и/или изпълнява произведения на изкуството, и да упражнявате свободна професия в областта на изкуството, която се осъществява самостоятелно и независимо. Кандидат по програмата може да бъде и всяко юридическо лице, отговарящо на определението за културна организация по смисъла на § 1, т. 3 от същите разпоредби.

- 2. ВЪПРОС:** Творческа биография се изисква само за основния екип или за всички, на които ще се изплащат суми по граждански договори (шивачки, видеозаснимане и др.)?

ОТГОВОР: Съгласно условията на Програмата се изискват, като задължителен документ, „Автобиографии/творчески биографии на основния творчески екип, за който са предвидени хонорари по проекта“. Кандидатът преценява кои участници в проекта са част от основния му творчески екип.

- 3. ВЪПРОС:** Премиерата на спектакъла, реализиран по проекта, може ли да е с безплатен достъп само за социално уязвими групи, а за други лица да е с платен достъп?

ОТГОВОР: По Програмата няма изискване събитията по проекта да бъдат със свободен достъп.

При оценката на проектите е заложен критерий, който Ви осигурява допълнителни точки, ако сте включили в проектното предложение достъп до съдържанието на културния продукт с безплатен вход или дигитално съдържание, предназначен за представители на социално уязвими групи.

- 4. ВЪПРОС:** По тази програма имаме ли право да сменим човек от основния творчески екип по време на изработването на проекта, ако не се справи добре с работата си и да го заменим с друг?

ОТГОВОР: По всяка програма на Националния фонд „Култура“ е допустимо да замените член на екипа в случай, че това не води до съдържателни промени по проекта. При промяна на член на екипа се подава писмена молба до изпълнителния директор на Фонда, описваща причините, които налагат промяната, като задължително се прилага автобиография на новото попълнение в екипа.

- 5. ВЪПРОС:** Изискването за 20 процента собствен принос абсолютно ли е за всички разходи или може процента да е по-голям за някои пера по наше желание?

ОТГОВОР: При заложен процент на собствен принос (минимум 20% от общия бюджет на проекта при искано финансиране над 15 000 лв.), следва той да е един и същ (равномерно разпределен) при вписване на заложените стойности на разходите по всеки отделен бюджетен ред от Бюджетната матрица.

- 6. ВЪПРОС:** Искам да кандидатствам по програма „Създаване“ като физическо лице. Въпросът ми е: колко месеца назад от подаването на документите трябва да съм се самоосигурявал?

ОТГОВОР: В условията на Програмата няма поставено изискване за период на самоосигуряване преди датата на кандидатстване.

7. ВЪПРОС: По програма „Създаване 2023“ нашата организация през предходната година имаше проект „непредложен за финансиране поради недостиг на средства“, което ни дава право да кандидатстваме наново с него и в тази сесия. Но...въпросът ми е възможно ли е да използваме старите документи /писма, оферти...../ и да бъдат приложени същите? Защото обстоятелствата, партньорите и всичко останало е същото и се надяваме да не е необходимо да изискваме нови.

Вторият въпрос е свързан с направлението, което трябва да отбележим. Миналата година беше представен в „Екранни изкуства“, като проектът е свързан със създаване на епизоди на детско музикално предаване по БНТ. С резултат 84 точки обаче не можахме да получим финансиране. В другите направления обаче бяха финансирани проекти с по 73 точки. Т.е. от значение е къде ще бъде насочен. Предвид по-малкото средства в това подразделение и многожанровия характер на нашето предложение дали не трябва да се акцентира върху „Музика“, защото предаването е за нова детска музика. Дали в полето „вид изкуство“ да се бележи като интердисциплинарен проект или музикален, вместо аудио-визуален?

ОТГОВОР: Проектно предложение, което не е финансирано поради липса на средства (било е резерва), може да бъде подадено по програма „Създаване“ 2024 г., но трябва да отговаря на условията и изискванията на програмата от тази година. Подаването не се извършва автоматично, а по реда, приложим за всички кандидати. Представените документи трябва да са актуални към датата на кандидатстване, включително Приложение 1 (Заявление за кандидатстване), Приложение 2 (Бюджетна матрица), Приложение 3 (Финансова обосновка), писмата за подкрепа, декларациите за съгласие от участниците и др.

Определянето на направлението, в което да бъде подадено проектното предложение, е по преценка на кандидата.

8. ВЪПРОС: Имам въпрос относно програмата към НФК за създаване на ново музикално съдържание. Изпълнителят и автор на това музикално съдържание е на 15 години. Виждам, че като физическо лице може да участва само такова, което се самоосигурява. Той е осигурен от държавата, родителите сме осигурени от работодателите си. Как е възможно в такъв случай да кандидатства?

ОТГОВОР: По програма „Създаване“ 2024 г. не е допустимо кандидатът да е лице под 18 годишна възраст. Допустими кандидати по програма „Създаване“ 2024 са:

- Български културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата
- Самоосигуряващи се физически лица с българско гражданство.

9. ВЪПРОС: Относно Програма Създаване 2023 година като недопустими кандидати бяха посочени държавни и общински институти, условие, което не е упоменато в Създаване 2024 г. Значи ли това, че тази рестрикция отпада вече и държавни и общински институти могат да кандидатстват по програмата?

ОТГОВОР: Допустими кандидати по програма „Създаване“ 2024 са:

- Български културни организации по смисъла на Закона за закрила и развитие на културата (*както частни културни организации, така и държавни, регионални и общински културни институти*).
- Самоосигуряващи се физически лица с българско гражданство.

10. ВЪПРОС: Подготвяме проект по програма СЪЗДАВАНЕ '24, Екранни изкуства за документална поредица. Моля да ми отговорите, овен всички задължителни формуляри и приложения които ще подготвим, какво се изисква, до колко подробни описания (аноатация, синопис, експликация ... и т.н.) от творческите документи. Необходимо ли е да се разписва подробно всичко на този етап или това ще направим след одобряване на проекта.?

ОТГОВОР: По всяка програма на Национален фонд „Култура“ се представят документите, които са задължителни, съгласно публикуваните условия. Всички допълнителни приложения (аноатация, синопис, експликация и др.) се представят по преценка на кандидата и са с цел по-добро изложение, което ще даде по-пълна информация на експертната комисия за проектната идея.

11. ВЪПРОС: Във връзка с изискването за „Автобиографии/творчески биографии на основния творчески екип, за който са предвидени хонорари по проекта във формат *.pdf (задължително)“, моля да разясните какво се приема за основен творчески екип (творчески, продукционен екип) в проекта?

Има се предвид постановъчния екип – например продуцент, сценарист/автор на текстове, режисьор, сценограф, автор на музика и други подобни.

Актьори, танцьори, музиканти и други, които са участници в спектакъла създаден по проекта, основен творчески екип ли са и трябва ли да се прилагат автобиографии/творчески биографии за всеки?

ОТГОВОР: Кандидатът преценява кои участници в проекта са част от основния му творчески екип.

12.ВЪПРОС: Моля да разясните какво да разбираме под „Разходи за участниците (творчески, продукционен екип) в проекта“ ? Има се предвид постановъчния екип – например продуцент, сценарист/автор на текстове, режисьор, сценограф, автор на музика...?

ОТГОВОР: Разходите за участници в проекта представляват всички разходи, свързани с плащане на възнаграждения и осигуровки по отношение на екипа, е ангажиран нѐ с изпълнението на съдържателната (творческата/продукционната) част на проекта.

13.ВЪПРОС: Моля да разясните какво да разбираме под „Разходи за създаване и представяне на културно съдържание по петте направления – музика, сценични изкуства, литература, визуални и екранни изкуства“?

ОТГОВОР: Разходите за създаване и представяне на културно съдържание представляват всички продукционни разходи, извън останалите посочени допустими разходи по програмата.

14.ВЪПРОС: Има ли условие в Програма СЪЗДАВАНЕ на НФК 2024, ако кандидатстващата организация е държавен културен институт, първото (премиерно) представление да е с вход свободен (без продажба на билети)?

ОТГОВОР: По Програмата няма изискване събитията по проекта да бъдат със свободен достъп.

При оценката на проектите е заложен критерий, който Ви осигурява допълнителни точки, ако сте включили в проектното предложение достъп до съдържанието на културния продукт с безплатен вход или дигитално съдържание, предназначен за представители на социално уязвими групи.

15. ВЪПРОС: Искам да кандидатствам по програма „Създаване“ в графа „Музика“, защото покривам две от трите изисквания по нея. Имам няколко въпроса. Като физическо лице със съответния номер от НАП ли трябва да кандидатствам? Реално съм самоосигуряващо се физическо лице, но имам и фирма. Аз съм композитор, аранжор, текстописец, както и аудио инженер. В този ред на мисли бих разпределил бюджета за закупуването на нов микрофон, който ще допълни прекрасно целта ми - да създам няколко изцяло нови авторски песни, които после да промотирам, и на които да дам гласност. Бих ли могъл да закупя микрофон? Тъй като в случая творческия екип ще бъде само в мое лице, това проблем ли е? Или няма проблем, просто трябва да опиша услугите и труда си в бюджетната матрица?

ОТГОВОР: В програмата е заложено изискване кандидатите да бъдат културни организации или самоосигуряващи се лица. В качеството Ви на самоосигуряващо се лице би следвало Вие да отговорите на изискванията, съгласно § 1, т. 4 и 7 от Допълнителните разпоредби на ЗЗРК, а именно да сте лице, което създава и/или изпълнява произведения на изкуството, и да упражнявате свободна професия в областта на изкуството, която се осъществява самостоятелно и независимо. Кандидат по програмата може да бъде и всяко юридическо лице, отговарящо на определението за културна организация по смисъла на § 1, т. 3 от същите разпоредби. Съставът на творческия и административния екип, както и необходимите разходи по изпълнение на проекта, са по предложение на кандидата според собствената му концепция за изпълнение на творческото предложение.

16. ВЪПРОС: Проектът има за цел създаване на аудио-визуален продукт (звукзапис и видео) на вече написана песен. Нашият проект обхваща две категории/дейности – запис на аудио и заснемане на видеоклип, правилно ли е да се насочим към направление „Музика“, или следва да преразгледаме насочването си към другото направление, например „Визуални изкуства“, имайки предвид, че и двете дейности са равнопоставени за реализацията на проекта?

Другият въпрос е свързан с демо варианта на песента. Искаме да разберем как комисията на НФК ще тълкува демо записа. Стремим се да избегнем евентуално категоризиране на проекта като частично изпълнен, което би било в разрез с условията на програмата. Демо версията е ориентиловъчна и аранжментът ще бъде изпълнен при условие на финансиране на проекта.

ОТГОВОР: Кандидатът сам преценява кое е доминиращото изкуство в проекта му и спрямо това подава проектното си предложение в съответното направление.

Предложените проекти трябва да отговарят на целите на съответната програма. Демонстративният запис е съпътстващ елемент към художествено произведение. При определени условия демонстративните записи биха могли да бъдат разглеждани като самостоятелни произведения. Кандидатът трябва да може да докаже самостоятелния живот на демонстративния запис извън съществуването на самото художествено произведение.

Преценката относно съответствието на проектните предложения с условията на програмата се извършва от експертна комисия. Критериите за оценка са публикувани на официалната страница на Национален фонд „Култура“.

17. ВЪПРОС: Имаме затруднения с попълването на графика за изпълнение на дейностите (приложение 1.4). Моля за подробно разяснение относно изискванията за попълването на този параграф. Добавяме и въпрос относно точността на описанието на всяка дейност в графика. Например, видеото ще се снима в рамките на два дни, но хората, предоставящи пространството, могат да дадат конкретна дата за изпълнение месец преди заснемането. Можем ли да включим графика на дейностите, например, със срок от 15 - 30-ти на съответния месец, или е задължително да се посочат конкретни дати?

ОТГОВОР: При попълването на графика няма изискване за посочване на конкретни дати. Може да посочите период на реализация, например: видеозаснемане - от 15.12.2024 г. до 30.12.2024 г. Разписването на графика дава представа на експертната комисия дали кандидатът може да планира и организира дейностите по проекта.

18. ВЪПРОС: Искаме да уточним как влияе на оценяването на проекта фактът, че в творческия ни екип има експерти, както и настоящи студенти. Например, ще повлияе ли негативно оценката, ако режисьорът на видеото е все още студент по кинорежисура, но с доказан опит в сферата?

ОТГОВОР: В компетентността на експертната комисия е да прецени дали представеното проектно предложение отговаря на целите на конкретната програма. Експертната комисия оценява по зададени критерии (т. 9 от условията – „Критерии за оценка“). За основния творчески екип се прилагат автобиографии/творчески биографии на основния творчески екип, които подлежат на преглед и оценка от експертната комисия.

19. ВЪПРОС: Проектът ни попадна сред резервите без да получи по-нататъшно одобрение на миналогодишната сесия на програма „Създаване“. Тазгодишните условия на програмата предвиждат като допустима дейност *проектни дейности на непредложени за финансово подпомагане проекти на предходни сесии на Националния фонд „Култура“ поради надвишаване на общия размер на исканите финансови средства спрямо бюджета на Програмата (резерви)*. Нашата фондация има готовност да кандидатства със същия проект в предстоящата сесия на Програмата. В тази връзка имам следните въпроси.

- Може ли автоматично да препотвърдим подадения вече проект от миналата година, да се осъществи за периода 2024-2025 г.?
- Необходимо ли е отново да събираме партньорски писма и всички останали необходими съпътстващи документи за да кандидатстваме?
- Имаме ли възможност и право да правим корекции в бюджета, съобразно забележките на комисията?

ОТГОВОР: Проектно предложение, което не е финансирано поради липса на средства (било е резерва), може да бъде подадено по програма „Създаване“ 2024 г., но трябва да отговаря на условията и изискванията на програмата от тази година. Подаването не се извършва автоматично, а по реда, приложим за всички кандидати. Представените документи трябва да са актуални към датата на кандидатстване, включително Приложение 1 (Заявление за кандидатстване), Приложение 2 (Бюджетна матрица), Приложение 3 (Финансова обосновка), писмата за подкрепа, декларациите за съгласие от участниците и др.

20. ВЪПРОС: Имам следния въпрос по програма „Създаване“. Възможно ли е да се кандидатства по направление „Екранни изкуства“ за създаване/дофинансиране на игрален филм, ако въпросният филмов проект вече има финансиране от Българската национална телевизия и Националния филмов център?

ОТГОВОР: Съгласно условията на програмата недопустими разходи са:

- Конкретни разходи/бюджетни пера, финансирани по други конкурсни програми на Националния фонд „Култура“;
- Конкретни разходи/бюджетни пера, финансирани на основание чл. 14, ал. 2, т. 1 от Закона за закрила и развитие на културата;
- Конкретни разходи/бюджетни пера, финансирани от други публични източници/програми.

21. ВЪПРОС: Бих искал да попитам за разяснение относно следната точка на недопустимост по една от програмите Ви: „Лица и организации с два одобрени за финансиране проекта през същата календарна година“

Означава ли това, че ако една организация кандидатства и спечели проект по някоя от програмите Ви тази година, то тя на практика няма право да кандидатства по друга? Или е възможно кандидатстването по друга стига разходите по единия проект и програма да касаят само 2024 г., а по другия - само 2025 г.?

ОТГОВОР: „Проект през същата календарна година“ е такъв, за който се кандидатства през календарната година, в случая – 2024 г. без значение дали изпълнението на проекта ще се осъществи през 2024 г. или 2025 г. Проекти, финансирани през 2023 г. и в процес на реализация през 2024 г. не ~~се броят~~ попадат в ограничението за два одобрени за финансиране проекта през 2024 г. Един кандидат има право да сключи до два договора за финансиране по програми на Националния фонд „Култура“ в рамките на календарната година.

22. ВЪПРОС: Относно Недопустими дейности – „Дейности, извършени преди подписването на договора;“ Ако един проект, например по програма „Създаване“, касае създаване на поредица от културни продукта, като първият продукт вече се създава или е създаден към момента на подписване на договора и за него не се търси финансова подкрепа от НФК, то може ли дейностите извършени преди подписването по този първи културен продукт все пак да се считат като собствено участие в проекта? Отново, с уточнението, че финансиране от НФК би се търсило само за отделен втори културен продукт, дейностите, по които биха се осъществили единствено след подписване на договор. С други думи допустимо ли е да се търси финансиране от НФК, което да допълни/разшири дейностите по една инициатива, която вече се осъществява?

ОТГОВОР: В бюджета на проекта следва да бъдат вписани само допустими разходи. Не са допустими „Разходи по проекти, направени извън посочените срокове за реализация и отчет“ Имайте предвид, че при заложен процент на собствен принос (минимум 20% от общия бюджет на проекта при искано финансиране над 15 000 лв.), следва той да е един и същ (равномерно разпределен) при вписване на заложените стойности на разходите по всеки отделен бюджетен ред от Бюджетната матрица.

23. ВЪПРОС: Относно приложение 3 – Финансова обосновка, бихме искали да разясните как правилно да обосновем възнагражденията за режисьор, автор и изпълнител, музикален продуцент, тъй като тези възнаграждения са субективни и зависят от спецификите на всеки индивидуален културен продукт. Отбелязваме, че не можем да използваме данни, свързани със средна работна заплата или друг тип ставки за изпълнение на творческа дейност.

ОТГОВОР: По програмата няма поставено изрично изискване за формиране на хонорарите на участниците в проекта, но можете да използвате и данни, свързани със средна работна заплата, официални статистически данни или друг тип адекватен начин за обосноваване на размера на необходимите разходи (например: справки, анализи, сравнителни данни и т.н. на база на предходен опит на кандидата).

24. ВЪПРОС: По програма СЪЗДАВАНЕ на НФК 2024 изисква ли отчитане на собствения финансов принос при цялостното отчитане на проекта?

ОТГОВОР: При проекти, кандидатстващи за финансова подкрепа на стойност над 15 000 лв., кандидатите следва да осигурят собствен принос съгласно Наредба № Н-5 от 27 юни 2007 г. за условията и реда за провеждане на конкурси за предоставяне на средства от Национален фонд „Култура“, който е неразделна част от бюджета на проектното предложение и подлежи на финансово отчитане.

25. ВЪПРОС: Забелязахме, че в програма Създаване 2024 е уточнено, че в случаите на проект със собствен принос, трябва да разпишем всички редове в бюджета със собствен принос. Да разбираме ли, че впоследствие трябва да отчетем разходите, включително и собствения принос за всяко едно перо от бюджета? Можем ли да включим пера, които са изцяло собствен принос?

ОТГОВОР: При отчитане следва да се представи съответния разходооправдателен документ, съгласно Указания за изпълнение и отчитане на проекти по програми, финансирани от Националния фонд „Култура“, за всеки един разход/за всяко перо от бюджета. Заложеният процент на собствен принос (минимум 20% от общия бюджет на проекта при искано финансиране над 15 000 лв.), следва да е един и същ (равномерно разпределен) при вписване на заложените стойности на разходите по всеки отделен бюджетен ред от Бюджетната матрица.

При проекти, кандидатстващи за финансова подкрепа на стойност над 15 000 лв., кандидатите следва да осигурят собствен принос съгласно Наредба № Н-5 от 27 юни 2007 г. за условията и реда за провеждане на конкурси за предоставяне на средства от Национален фонд „Култура“, който е неразделна част от бюджета на проектното предложение и подлежи на финансово отчитане.

26. ВЪПРОС: Ако организацията е държавен културен институт, допустимо ли е да бъдат признати за собствен финансов принос заплатите на творческия екип (напр. актьори, танцьори, музиканти), които са на щат и за определен период от проекта (напр. 2 месеца-репетиционен процес и премиера), работят единствено по реализацията на този проект и няма да получат допълнително възнаграждение (хонорари) за работата по този проект, тъй като са на щат? А на технически персонал, ателиета и подобни?

ОТГОВОР: Съгласно условията на програмата недопустими разходи са конкретни разходи/бюджетни пера, финансирани от други публични източници/програми. В тази връзка, посочените от Вас разходи са недопустими.

27. ВЪПРОС: Относно собствения принос, проектното предложение е в рамките на 15 хиляди лева. Предвид продукционните и технически разходи, както и мащаба на препоръчителния екип за аудио запис и видео заснемане, ще се наложи осигуряване на собствен принос под формата на доброволчество от лица, които ще изпълняват функцията на актьори в продукцията. Как е редно да бъде описан и обоснован този доброволен труд в приложенията на проекта? Трябва ли той да присъства в бюджетната матрица под формата на "Собствен принос", предвид факта, че тези лица работят без възнаграждения?

ОТГОВОР: При кандидатстване до 15 000 лв. не е нужно да се посочва собствен принос. В бюджетната матрица се посочват само разходи, които имат количествени и стойностни изражения. В този смисъл доброволният труд без възнаграждения няма как да бъде остойностен и описан в бюджетна матрица, но може да бъде описан в Приложение 1 (Заявление за кандидатстване), което ще даде по-пълна представа на експертната комисия за проектната идея.